

SAHLGRENSKA AKADEMIN
INSTITUTIONEN FÖR VÅRDVETENSKAP OCH HÄLSA

SJUKSKÖTERSORS ATTITYDER TILL PATIENTER MED ÖVERVIKT OCH FETMA

- En litteraturstudie

Garod Kirakos & Hanna Hagh Bayan

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Sjuksköterskeprogrammet, OM5250 Examensarbete i omvårdnad
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	VT 2023
Handledare:	Lena Jensen
Examinator:	Linda Myrin Westesson
	Institutionen för Vårdvetenskap och hälsa

Förord

Vi vill tacka vår handledare Lena Jensen, för god stöttning och handledning under arbetets gång. Även ett stort tack till Chatarina Löfqvist för extra stöttning. Vi vill även tacka varandra för ett mycket gott samarbete.

Titel (svenska):	Sjuksköterskor attityder till patienter med övervikt och fetma- En litteraturstudie
Titel (engelska):	Nurses' attitudes towards obese and overweight patients- A literature study
Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Sjuksköterskeprogrammet, OM5250 Examensarbete i omvårdnad
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	VT 2023
Författare:	Garod Kirakos & Hanna Hagh Bayan
Handledare:	Lena Jensen
Examinator:	Linda Myrin Westesson

Sammanfattning

Bakgrund: Övervikt och fetma blir alltmer av en global hälsorisk. Tyvärr finns det en vanlig missuppfattning i samhället att övervikt och fetma beror på lathet och bristande kunskap, och denna stereotyp förstärks ofta av media. Som ett resultat finns det en allmänt negativ attityd till övervikt och fetma som kan ses i olika delar av samhället. **Syfte:** Syftet med litteraturstudien var därför att undersöka sjuksköterskors attityder till patienter med övervikt och fetma. **Metod:** En litteraturöversikt med sökningar som gjordes i PubMed och PsycINFO som ledde till att fjorton artiklar valdes ut och inkluderades i resultatet. **Resultat:** En negativ inställning gentemot patienter med övervikt och fetma kunde observeras bland sjuksköterskor, vilket uttrycktes genom negativa attityder. Sjuksköterskors uppfattningar inkluderade bristande viljestyrka, överdrivet matintag och oattraktiva hos patienter med övervikt och fetma. Studiens resultat visade även att fler faktorer påverkade sjuksköterskornas attityder, som till exempel sjuksköterskors egna BMI och ålder, kunskap, utbildning och arbetserfarenhet. **Slutsats:** Denna litteraturstudie visade att patienter med övervikt och fetma möter negativa attityder i vården. Trots att många sjuksköterskor strävar efter en professionell inställning, oavsett patientens vikt och egenskaper, lyckas de inte då det finns en kunskapsbrist på hur man bemöter denna patientgrupp.

Nyckelord: Attityder, fetma, fördomar, sjuksköterskor, stigmatisering, övervikt.

Abstract

Background: Overweight and obesity are increasingly becoming a global health risk. Unfortunately, there is a common misconception in society that overweight and obesity are caused by laziness and lack of knowledge, and this stereotype is often reinforced by the media. As a result, there is a generally negative attitude towards overweight and obesity that can be seen in various parts of society. **Purpose:** The purpose of this literature review was therefore to investigate nurses' attitudes towards patients with overweight and obesity. **Method:** A literature review was conducted using searches in PubMed and PsycINFO, which resulted in fourteen articles being selected and included in the results. **Results:** A negative attitude towards overweight and obese patients could be observed among nurses, which was expressed through negative attitudes. Nurses' perceptions included lack of willpower, excessive food intake and unattractiveness in overweight and obese patients. The study's results also showed that more factors influenced nurses' attitudes, such as nurses' own BMI and age, knowledge, education and work experience. **Conclusion:** This literature study showed that overweight and obese patients encounter negative attitudes in healthcare. Although many nurses' strive for a professional approach, regardless of the patient's weight and characteristics, they do not succeed as there is a lack of knowledge on how to treat this patientgroup.

Key words: Attitudes, obesity, prejudice, nurses', stigmatization, overweight

Innehållsförteckning

- En litteraturstudie.....	1
Förord	2
<i>Vi vill tacka vår handledare Lena Jensen, för god stöttning och handledning under arbetets gång. Även ett stort tack till Chatarina Löfqvist för extra stöttning. Vi vill även tacka varandra för ett mycket gott samarbete.</i>	2
Titel (svenska): Sjuksköterskor attityder till patienter med övervikt och fetma- En litteraturstudie Titel (engelska): Nurses' attitudes towards obese and overweight patients- A literature study	3
Examensarbete: 15 hp.....	3
Program och/eller kurs: Sjuksköterskeprogrammet, OM5250 Examensarbete i omvårdnad.....	3
Nivå: Grundnivå	3
Termin/år: VT 2023	3
Författare: Garod Kirakos & Hanna Hagh Bayan.....	3
Handledare: Lena Jensen	3
Examinator: Linda Myrin Westesson	3
.....	3
Sammanfattning	3
Abstract	4
Innehållsförteckning	5
Inledning.....	1
Bakgrund	1
Definition av övervikt och fetma	1
Orsaker till övervikt och fetma	2
Följdsjukdomar	3
Attityder	3
Sjuksköterskeprofession	4
Teoretisk referensram	5
Problemformulering	5
Syfte.....	5
Metod	5
Datainsamling	5
Artikelurval	6
Kvalitetsgranskning.....	6
Dataanalys	7
Etiska ställningstaganden	7
Resultat.....	8

Figur 1 visar en översikt av bildandet av teman och subteman.	8
Faktorer som påverkar sjuksköterskors attityder.....	8
Ökad arbetsbörda.....	10
Sjuksköterskors uppfattningar om patienter med övervikt och fetma	11
Diskussion.....	12
Metoddiskussion	12
Etiska överväganden.....	14
Resultatdiskussion.....	15
Slutsats	16
Kliniska implikationer	16
Förslag till fortsatt forskning.....	16
Det krävs mer forskning kring sjuksköterskors och sjuksköterskestudenters syn på personer med övervikt och fetma, för att förstå deras uppfattningar och för att skapa en bättre vård. Det är också viktigt att undersöka varför sjuksköterskor har en negativ inställning och hur arbetsmiljön kan påverka synen på personer med övervikt och fetma. Ett nästa steg kan vara att genomföra en studie med koppling till personcentrerad vård. Vidare hade det även varit intressant att kartlägga hur svenska studier och sjuksköterskor i Sverige hanterar och bemöter patienter med övervikt och fetma, då det finns en brist på studier i Sverige som undersöker sjuksköterskors attityder till patienter med övervikt och fetma. Slutligen hade det varit intressant att undersöka om sjuksköterskestudenters attityder ändras efter det att de blivit legitimerade sjuksköterskor.	16
World Medical Association. (2022). <i>WMA DECLARATION OF HELSINKI – ETHICAL PRINCIPLES FOR MEDICAL RESEARCH INVOLVING HUMAN SUBJECTS</i> . Hämtad 2023-03-30 från https://www.wma.net/policies-post/wma-declaration-of-helsinki-ethical-principles-for-medical-research-involving-human-subjects/	20
Bilaga 1	21
Söktabell 1	21
Söktabell 2	21
Bilaga 2 Artikelöversiktstabell	22
Bilaga 3 Söktabell.....	28
Söksträng: Nurse attitudes AND obesity.....	28

Inledning

Övervikt är ett förstadium till fetma och medför ökad risk för att utveckla följsjukdomar och är ett allvarligt hälsoproblem som påverkar miljontals människor världen över. En av dem främsta orsakerna till ohälsa och förtida död i Sverige är övervikt och fetma. Personer med fetma och övervikt utsätts ofta för social stigmatisering och diskriminering. Samtidigt som antalet personer med övervikt och fetma ökar inom vården ökar även behovet av vård.

Sjuksköterskor kan träffa patienter med övervikt och fetma i olika delar av vårdkedjan och i mötet med en patient med övervikt eller fetma krävs tålmod, förståelse och empati för att bilda en bra vårdrelation. Det är av stor vikt att som sjuksköterska kunna ge god omvårdnad som bidrar till patientens tillfrisknande och välmående. Som framtida sjuksköterskor anser vi att det är viktigt att belysa detta område inom sjukvården och med detta arbete vill vi undersöka sjuksköterskans attityder till patienter med övervikt och fetma.

Bakgrund

Definition av övervikt och fetma

Under de senaste åren har förekomsten av fetma ökat. År 2016 hade mer än 650 miljoner vuxna och 340 miljoner barn fetma, världen över (WHO, 2021). Under de senaste decennierna har förekomsten av fetma i Sverige ökat stadigt hos både män och kvinnor. Under åren 1980–2021 har andelen vuxna (16–84 år) med övervikt och fetma ökat från 31% till 52%. De mest betydande ökningarna har skett i åldersgruppen 25–44 år, och denna trend har hållit i sig de senaste 40–50 åren (Folkhälsomyndigheten, 2023a).

Historien om övervikt och fetma kan spåras så långt tillbaka som för 30 000 år sedan, då det sågs som en positiv och kraftfull egenskap. Haslam (2007) skriver att överviktiga individer sågs som kraftfulla och rika, och för kvinnor var fetma förknippad med förbättrad reproduktionsförmåga. Men med tiden har denna uppfattning förändrats, och i dagens samhälle ses övervikt och fetma som något negativt, där individer som är överviktiga eller har fetma ofta upplever stigmatisering och fördomar. I många västerländska samhällen ses god hälsa som ett tecken på styrka och framgång, medan övervikt och kroniska sjukdomar ofta uppfattas som ett resultat av lathet och okunskap (Haslam, 2007).

Ett verktyg som används ofta för att kategorisera övervikt och fetma är Body Mass Index (BMI), också kallat kroppsmasseindex. Det fungerar genom att titta på förhållandet mellan individens vikt och längd för att få ett BMI (Folkhälsomyndigheten, 2023b). Enligt Folkhälsomyndigheten (2023b) definieras övervikt och fetma som att ha ett kroppsmasseindex (BMI) på 25.0 – 29.9 respektive 30 eller högre (se tabell 1). Ytterligare kategorier är undervikt och normalvikt och definitionen för dessa är att ha ett BMI mellan ≤ 18.5 respektive 18.5 – 24.9 (se tabell 1).

Det finns även andra sätt att kontrollera om en individ har ökad risk för sjukdomar relaterade till kroppsvikten. Midjemått är exempel på ett sådant verktyg. Det fungerar genom att mäta omkretsen vid midjan, i centimeter, och sedan ser man i tabellen om man har en ökad sjukdomsrisk eller ej (se tabell 2) (Livsmedelsverket, 2023).

Tabell 1. Gränsvärden för BMI

BODY MASS INDEX	(BMI)
Undervikt	≤ 18.5
Normalvikt	18.5 – 24.9
Övervikt	25.0 – 29.9
Fetma	≥ 30.0

(Folkhälsomyndigheten, 2023b)

Tabell 2. Gränsvärden för midjemått

Risk	Man (cm)	Kvinna (cm)
Låg	≤ 93	≤ 79
Måttlig	94 – 101	80 – 87
Hög	≥ 102	≥ 88

(Livsmedelsverket, 2023)

Orsaker till övervikt och fetma

Orsakerna till övervikt och fetma är multifaktoriella och inkluderar genetiska, miljömässiga och livsstilsfaktorer. Även läkemedel och psykologiska faktorer kan spela en stor roll vid utvecklandet av fetma och övervikt. Många individer tar till mat när de är trötta, oroliga, uttråkade, ledsna, ångestfyllda eller stressade för att dämpa dessa känslor. Dock är det givetvis mängden mat man konsumerar samt vilken typ av mat som spelar störst roll vid fetma och övervikt (Westergren, 2019). Med andra ord är den vanligaste orsaken en obalans mellan intag av energi och förbrukning av energi. Denna obalans uppstår ofta till följd av att individen väljer att inta energitäta livsmedel och drycker. Kombinationen av dessa osunda matvanor och brist på fysisk aktivitet är en bidragande faktor till övervikt och fetma (Westergren, 2019). Fetma och övervikt drabbar både män och kvinnor, men det finns vissa könsskillnader. Kvinnor är mer benägna att vara överviktiga än män, då dem ackumulerar mer fett i fettdepåerna vid låren och över stussen, medan män tenderar till att ansamla fett

över buken. Dessa skillnader beror på biologiska faktorer och hormonella faktorer (Rask-Andersen m.fl., 2019).

Följdsjukdomar

Övervikt och fetma kan leda till en rad olika följsjukdomar som hotar individens hälsa. Exempel på sådana sjukdomar är bland annat hjärt- och kärlsjukdomar, diabetes och cancer (Folkhälsomyndigheten, 2023b). Vidare kan fetma och övervikt leda till artrosförändringar i vikt bärande leder samt hjärtförstoring vilket medför hjärtsvikt och rubbningar i hjärtrytmen (Kuehn Krylborn m.fl., 2013).

Ytterligare följsjukdomar som kan uppstå är hypertoni, höga blodfetter, ateroskleros och blodproppar i lungorna. Övervikt och fetma kan också göra att andra sjukdomar som t.ex. reumatoid artrit och psoriasis blir mer svårbehandlade. Vidare kan hormonrubbningar hos både män och kvinnor uppstå vilket kan leda till sämre spermakvalitet respektive infertilitet. De inre organen kan också påverkas och det kan leda till gallstensbildning och gikt. Det finns även en ökad risk för komplikationer vid operationer (Kuehn Krylborn m.fl., 2013).

Attityder

Attityder är mentala tillstånd som påverkar människans beteende mot andra människor, saker och händelser. De är en återspeglning av våra övertygelser, värderingar och erfarenheter och kan vara positiva eller negativa, medvetna eller omedvetna (Traumautbildning, u.å.). Fördomar i sin tur är en återspeglning av individens attityder. Fördomar kan vara tankar, åsikter eller uppfattningar om någonting som grundar sig i individens egna känslor och dessa kan vara både positiva och negativa (Egidius, 2005).

Attityder kan formas genom socialisering, personliga erfarenheter, och medieexponering. Med andra ord skapas attityder som ett svar på omgivningens konsekvenser och grundar sig i individens trosuppfattningar och kunskap. Attityder spelar en enormt stor roll i vårt dagliga liv, eftersom de formar vår uppfattning om världen och påverkar vårt beteende mot den. De påverkar även bemötandet av andra människor. Positiva attityder förknippas ofta med bättre hälsa, förståelse, benägenhet att se möjligheter, ökad arbetstillfredsställelse och mer framgångsrika mellanmänniskliga relationer. Negativa attityder förknippas ofta med stress, dåliga prestationer, konflikter, avvisning, missuppfattning och benägenhet att se fel och brister (Egidius, 2005).

Attityder har tre distinkta komponenter: *den kognitiva aspekten*, *den affektiva aspekten* och *den beteendemässiga aspekten*. Den kognitiva aspekten handlar om vår uppfattning av ett fenomen baserat på våra tidigare erfarenheter. Om du till exempel har lärt dig att det kan vara farligt och ohälsosamt att äta mycket socker, kommer du sannolikt att ha en negativ inställning till socker. Den affektiva aspekten relaterar till våra känslor mot något. Om du till exempel ogillar den söta smaken och tycker att den är motbjudande kan du utveckla en negativ inställning till socker. Slutligen hänför sig beteendenaspekten till våra faktiska handlingar. Om du till exempel väljer att inte äta socker, distanserar detta beteende dig från gruppen av socker-ätare, vilket återspeglar en negativ inställning till socker (Rosén u.å.).

Stigmatisering är ett begrepp som vanligtvis används för att beskriva situationer där vissa grupper av människor blir utsatta för fördomar på grund av deras olikheter från vad som anses vara "normalt". Det handlar om en sorts social etikettering, där personer kan stämpas och behandlas annorlunda på grund av dessa olikheter. Det är ett allvarligt problem som kan ha negativa konsekvenser för de som drabbas av det (Nationalencyklopedin, 2020). Rubino m.fl. (2020) nämner att människor med fetma vanligtvis möter någon form av socialt stigma i vardagen och utsätts också för diskriminering inom hälso- och sjukvårdsmiljöer. Rubino m.fl. (2020) skriver även att media har en betydande roll i samhället avseende människor med fetma och menar att medias bild av fetma påverkar individens syn.

Sjuksköterskeprofession

All vårdpersonal har ett ansvar att utföra sitt jobb på ett professionellt sätt. Sjuksköterskans profession ska bygga på en humanistisk värdegrund där respekt, välbefinnande och hälsofrämjande omvårdnad spelar en viktig roll. Det innebär att sjuksköterskan ska ha en helhetssyn på individen och skall tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov samtidigt som integritet och autonomi bevaras. Helhetssynen medför att sjuksköterskor bör se hela individen och inte enbart sjukdomen (Svensk sjuksköterskeförening, 2021). Det är även ytterst viktigt att se till att patienten inte blir kränkt. Det kan göras genom att se patienten som en unik person. När en person blir patient förlorar personen en del av sig själv och blir sårbar. Ens identitet blir svår att bevara samtidigt som det inte går att vara helt självständig (Kristoffersen & Nortvedth, 2005).

Enligt ICN:s etiska kod för sjuksköterskor (2021) är sjuksköterskans omvårdnadsansvar att främja hälsa, förebygga sjukdom, återställa hälsa och välbefinnande samt lindra lidande på ett respektfullt sätt. Alla individer i samhället har rätt till en jämlik vård som byggs på rätten till liv, kulturella rättigheter och mänskliga rättigheter. Rätten till vård ska inte begränsas på grund av kön, etnisk bakgrund och utseende (Svensk sjuksköterskeförening, 2021). Tidigare forskning visar att det inte är ovanligt att överviktiga personer ses som oansvariga och att övervikten är ett tecken på att personen saknar disciplin och är lat. Detta utgör då en risk för att vårdpersonal omedvetet eller medvetet särbehandlar överviktiga patienter vilket i sin tur påverkar omvårdnaden (Brown, 2006).

I Hälso- och sjukvårdslagen (SFS 2017:30) står det att hälso- och sjukvårdspersonal ska erbjuda vård på lika villkor för hela befolkningen och att vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda individens värdighet. Patientlagen (SFS 2014:821) menar att vårdgivare och hälso- och sjukvårdspersonal har en skyldighet att främja patientens integritet, autonomi och delaktighet inom hälso- och sjukvård. Vidare står det i Patientsäkerhetslagen (SFS 2010:659) att hälso- och sjukvårdspersonal ska utföra sitt arbete i överenskommelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Patienten ska erbjudas en omsorgsfull hälso- och sjukvård som uppfyller dessa krav och vården ska genomföras i samråd med patienten. En patient ska alltid bemötas med respekt och omtanke.

Teoretisk referensram

Joyce Travelbee var en omvårdnadsteoretiker och psykiatrisjuksköterska, och hennes teori fokuserar på omvårdnadens mellanmännsliga dimension. För att förstå innebörden av omvårdnad krävs det att man har en uppfattning om vad som sker mellan patient och sjuksköterska, hur deras samspel upplevs och hur detta påverkar patienten och dennes tillstånd. Interaktionen mellan sjuksköterska och patient påverkas av personliga erfarenheter, övertygelser och värderingar (Kirkevold, 2000). Sjuksköterskans attityd till övervikt och fetma spelar en stor roll i hur interaktionen ser ut mellan sjuksköterska och patient. Travelbee hävdar att genom att förstå och respektera patientens unika perspektiv och erfarenhet kan sjuksköterskan utveckla en ömsesidig relation med patienten och dessutom ge en mer effektiv vård. Hon betonar även att vikten av patientens egen upplevelse av sjukdom och lidande är viktigare, än att se till vårdpersonalens egen bedömning och klassificeringssystem. Genom att etablera en mellanmännslig relation uppnår omvårdnaden sitt syfte. Denna typ av relation byggs upp av erfarenheter mellan vårdpersonal och patient, där patientens omvårdnadsbehov tillgodoses. Ett krav för att uppnå en mellanmännslig relation är att båda parter reagerar på varandras mänsklighet (Kirkevold, 2000).

Problemformulering

Övervikt och fetma är ett allvarligt hälsoproblem som ökar globalt. Dess orsaker är komplexa och multifaktoriella och dess hälsokonsekvenser kan vara allvarliga. Att förebygga och behandla fetma och övervikt kräver ett mångfacetterat förhållningssätt som omfattar både individuella och samhälleliga insatser. Omgivningens attityder gentemot övervikt och fetma har påverkan på de drabbade individerna. Som tidigare nämnt har attityder en betydande inverkan på den vård som ges. Denna litteraturstudie vill därför undersöka sjuksköterskors attityder till patienter med övervikt och fetma.

Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka sjuksköterskors attityder till patienter med övervikt och fetma.

Metod

Metoden som användes i detta examensarbete var en litteraturöversikt. Genom denna metod går det att kartlägga och skapa en översikt över kunskapsläget inom ett särskilt område. En litteraturöversikt introducerar möjligheten till att ta reda på befintlig forskning för att få en insikt om vad som har studerats (Friberg, 2022a).

Datansamling

Inledningsvis söktes det fritt i databaserna, en så kallad *Inledande litteratursökning* för att skapa en bättre översikt över det valda forskningsområdet (Östlundh, 2022). Denna inledande sökning hjälpte till att ringa in forskningsområdet samt att identifiera relevanta sökord. Litteratursökningen, problemområdet och syftet ringades in och formulerades med hjälp av en strukturerad metod; Population Exposure Outcome (PEO) (Östlundh, 2022). Då orden

sjuusköterskor, patienter med övervikt och fetma och attityder användes för att formulera syftet var det lämpligast att använda modellen PEO. Detta då syftet inte inkluderade någon specifik grupp av människor eller gjorde någon jämförelse.

Databaserna Pubmed och PsycINFO användes för att genomföra litteratursökningen. Dessa databaser användes då artiklarna och tidskrifterna som hittas där har stort omvårdningsfokus samt medicinskt fokus. De är även några av de viktigaste databaserna inom omvårdningsområdet (Karlsson, 2017).

I de olika databasernas ämnesordslistor och tesaurus kartlades ämnesord innan den egentliga litteratursökningen påbörjades. Genom ämnesordslista eller tesaurus kunde rätt sökord hittas som var specifikt anpassat för respektive databas (Östlundh, 2022). Svensk MeSH användes för att översätta svenska sökord till engelska MeSH termer. De relevanta sökord som identifierades i PubMed var; nurses, attitude, attitude of health personnel, health personnel, health, obesity och overweight. De sökord som användes i PsycINFOs ämnesordsdatabas var; nurses, health personnel, obesity, attitudes och attitudes toward.

Sökningarna efter relevant litteratur gjordes med nyckelord separat i varje databas och sedan kombinerades dem på olika sätt med hjälp av booleska operatörer som AND och OR. Booleska operatören AND användes för att avgränsa och göra sökningen mer specifik medan OR användes för att öka sensitiviteten i sökningen. Detta gjordes för att säkerställa ett bra urval av litteratur för studien (Östlundh, 2022). Trunkering användes för att söka på alla böjningar av orden och på så sätt öka antalet sökträffar (Karlsson, 2017). Målet var att inkludera så många relevanta artiklar som möjligt, samtidigt som antalet träffar begränsades till ett hanterbart antal för granskning.

Artikelurval

Information samlades in genom att exkludera artiklar vars titlar inte var relevanta för syftet. Artiklar som handlade om fetma relaterat till diabetes, alkohol eller barn med fetma exkluderades. Artiklar relaterade till barnmorskor, skolsköterskor eller artiklar där det var oklart om studiedeltagarna var sjuusköterskor eller annan vårdpersonal exkluderades från studien. I de artiklar som inkluderades ingick, förutom legitimerade sjuusköterskor, även sjuusköterskestudenter och intensivvårdssköterskor (se bilaga 2), för att få tillräckliga studier som behandlade forskningsfrågan. Sökningen begränsades till artiklar som publicerats de senaste 20 åren. Filtret "peer reviewed" användes i databasen PsycINFO. När artiklar med relevanta titlar identifierats granskades deras abstrakt för att fastställa vilken typ av studie som hade genomförts. Granskningen av artiklarna som uppfyllde inklusionskriterierna fortsatte, och fokus lades på ämnen som var relevanta för arbetet.

Kvalitetsgranskning

De fjorton artiklar som uppfyllde inklusionskriterierna och belyste ämnen som var relevanta för syftet, lästes noggrant. Efter att artiklar valts ut påbörjades en granskning av dessa. För att granska de inkluderade artiklarna, användes Fribergs (2022b) granskningsmallar för kvalitativa och kvantitativa studier. Slutligen valdes endast de artiklar med hög eller medel kvalitet. Av de fjorton artiklarna hade elva artiklar hög kvalitet och tre av artiklarna hade medel kvalitet (se bilaga 2).

Dataanalys

Analysprocessen följde stegen beskrivna av Friberg (2022a). Det första steget var att läsa igenom de valda artiklarna enskilt och gemensamt för att förstå sig på innehåll och sammanhang. Elva kvantitativa och tre kvalitativa artiklar lästes. Alla artiklar granskades sedan tillsammans för att öka förståelsen och helhetsbilden samt för att säkerställa att innehållet svarade på syftet. Samtliga artiklar dokumenterades och sammanfattades i en tabell (se bilaga 2). I nästa steg identifierades likheter och skillnader i studiernas teoretiska utgångspunkter, metoder, analyser och syften. Genom färgkodning kunde teman och subteman identifieras och sorteras. Slutligen gjordes en sammanställning av den analyserade data (se figur 1). Detta redogörs sedan i resultatet.

Textdelar	Tema	Subtema
<p>Wang m.fl (2016): <i>"Health professionals with experience in caring for obese individuals might have less stigmatized views."</i></p> <p>Sikorski m.fl. (2013): <i>"Respondents with more work experience displayed less negative views towards the obese individual than less experienced health care professionals."</i></p>	Faktorer som påverkar sjuksköterskors attityder	Kunskap, Utbildning & Arbetserfarenhet
<p>Yilmaz och Ayhan (2019): <i>"The majority of the participants were of the opinion that obese people liked the food, were more likely to over eat, and were shapeless, slow, and unattractive."</i></p> <p>Poon och Tarrant (2009): <i>"On these three items, however, both groups were highly likely to perceive obese people as lazy, unattractive and liking food."</i></p>	Sjuksköterskors fördomar	Oattraktiva

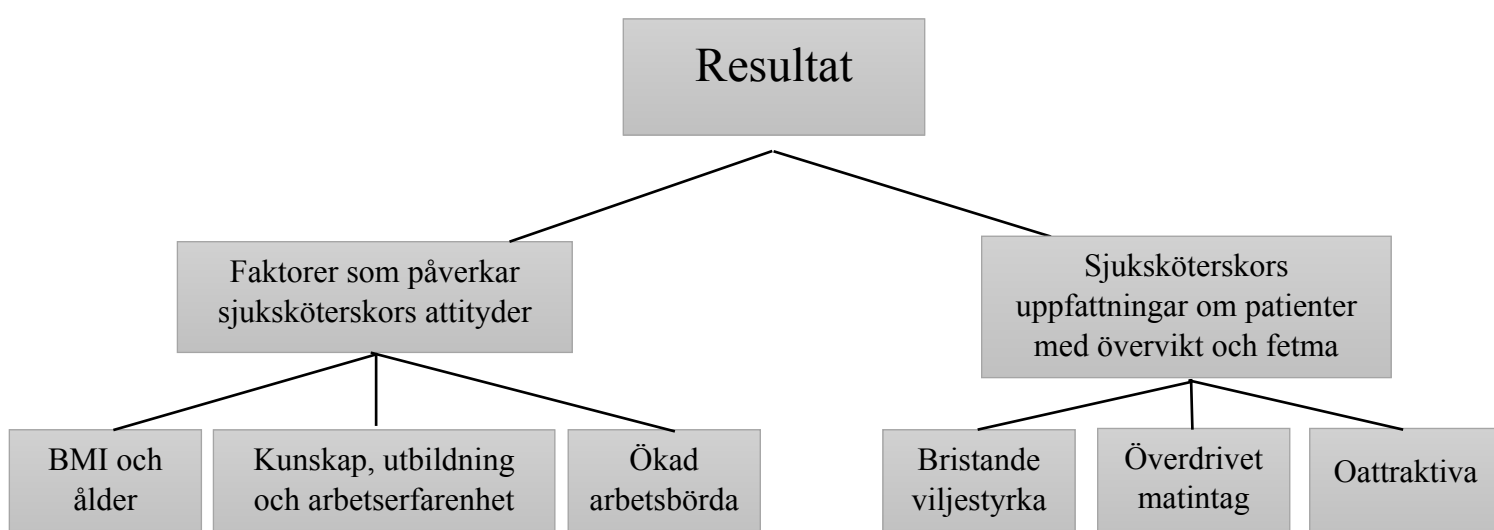
Etiska ställningstaganden

Majoriteten av de inkluderade artiklarna är godkända av etiska kommittéer och samtliga deltagare har givit samtycke till att delta. De artiklar som inte ansökt om etiskt godkännande hos en etikkommitté hade istället följt de direktiv och riktlinjer som hittas i Helsingforsdeklarationen för att säkerställa att de följde grundregler som t.ex. omsorg av individen prioriteras före forskningen (World Medical Association, 2022).

Resultat

Av de fjorton artiklarna som inkluderades i resultatet genomfördes åtta i Europa, fyra i Asien och två i USA. Av de granskade artiklarna var åtta inriktade på sjuksköterskor anställda på olika avdelningar inom slutenvården, varav 1 fokuserade på intensivvård. Fyra studier riktade sig till sjuksköterskor som arbetar inom primärvården och två andra riktade sig till sjuksköterskestudenter.

Sjuksköterskors attityder kan delas upp i två huvudteman; *faktorer som påverkar sjuksköterskors attityder* och *sjuksköterskors uppfattningar om patienter med övervikt och fetma* och sex subteman (se figur 1).

Figur 1 visar en översikt av bildandet av teman och subteman.

Faktorer som påverkar sjuksköterskors attityder

Det framkom i tolv av studierna att det fanns ett flertal faktorer som påverkar sjuksköterskors attityder till patienter med övervikt och fetma, varav majoriteten av dessa attityder var negativa (Bornhoeft, 2018; Brown m.fl., 2007; Brown & Thompson, 2007; Han m.fl., 2015; Lumley m.fl. 2015; Nickel m.fl., 2019; Poon & Tarrant, 2009; Sikorski m.fl., 2013; Swift m.fl., 2013; Tanneberger & Ciupitu-Plath, 2018; Wang m.fl., 2016; Yılmaz & Yabancı Ayhan, 2019).

BMI och ålder

Flera studier, inklusive Wang m.fl. (2016), Yilmaz och Ayhan (2019), och Poon och Tarrant (2009), har undersökt effekten av BMI på sjuksköterskors attityder. Yilmaz och Ayhan (2019) fann att sjuksköterskor med eget högt BMI uppvisade en mindre negativ attityd, vilket också observerades av Wang m.fl. (2016) och Brown (2007). Poon och Tarrant (2009) fann att både sjuksköterskor med normalvikt och med högre BMI hade liknande attityder. Dock observerade Poon och Tarrant (2009) att normalviktiga sjuksköterskor var mer benägna att uppfatta individer med fetma som långsamma jämfört med de sjuksköterskor som hade högt BMI. Yilmaz och Ayhan (2019) fann också att sjuksköterskestudenter med högre BMI hade en mindre negativ attityd än legitimerade sjuksköterskor i samma BMI-grupp. Swift (2013) fann att sjuksköterskestudenter som själva var överviktiga var benägna att ha en mindre negativ attityd då de har en större förståelse för verkligheten för en överviktig person. Sjuksköterskor med ett högre BMI uttryckte att fetma låg bortom personens kontroll och menade att det i första hand inte var självförvållat. När de tillämpade detta synsätt minskade förekomsten av stigmatisering (Swift m.fl., 2013; Tanneberger & Ciupitu-Plath, 2018; Wang m.fl., 2016; Yilmaz & Ayhan, 2019). Brown (2007) skriver att sjuksköterskor med ett högre BMI visade sig vara mer benägna att ha kritiska och dömande attityder gentemot personer som är överviktiga, en tänkbar anledning är på grund av deras egen självkritik och vilja att diskutera ämnet. Å andra sidan var sjuksköterskor med ett lägre BMI mer försiktiga med att projicera sina egna erfarenheter på andra och var uppmärksamma på hur de yttrade sig för att undvika att det skulle tolkas som att dem är kritiska mot personer som är överviktiga. En annan aspekt som återfinns i Yilmaz och Ayhan (2019) och Brown (2007) angående BMI var påverkan av familjemedlemmars BMI på deltagarna. Ett samband mellan en mindre negativ attityd och att ha en familjemedlem med fetma hittades. När man jämförde legitimerade sjuksköterskor och sjuksköterskestudenter i Yilmaz och Ayhan (2019) visade det sig att sjuksköterskor hade en mer negativ attityd än studenter när båda hade en familjemedlem med fetma.

I en studie av Sikorski m.fl. (2013) observerades att stigmatiserande attityder ökade med åldern. Liknande fynd gjorde Poon och Tarrant (2009), som menade att den högre medelåldern för sjuksköterskor i deras studie, jämfört med studenter, kan ha bidragit till skillnaden i resultat, vilket tyder på att den negativa inverkan av yrkesroller på attityder inte är den enda faktorn som spelar in, men åldersskillnad kan också vara en bidragande faktor. Däremot har Wang m.fl. (2016) inte påvisat denna negativa trend utan fann i stället att högre ålder var förknippat med mer positiva attityder.

Kunskap, utbildning och arbetserfarenhet

I studierna utförda av Wang m.fl. (2016) och Sikorski m.fl. (2013) fann man att sjuksköterskor som ofta mötte individer som står inför viktökning eller viktrelaterade problem och med mer arbetserfarenhet, hade en mer positiv attityd till individer med fetma. I en liknande studie hjälpte fysiska inlärningsaktiviteter sjuksköterskestudenter att bättre förstå de fysiska och psykosociala svårigheter som individer med fetma upplever, vilket resulterade i förbättrade relationer och minskade negativa attityder till patienterna. Exempel på fysiska inlärningsaktiviteter var videolärande och användandet av dräkt som simulerar övervikt och fetma (Nickel m.fl., 2019). Flertalet sjuksköterskor berättade att de ofta hade svårt att initiera samtalet om övervikthantering med patienten, då det är ett känsligt ämne och de vill undvika att såra patienten. Sjuksköterskorna menar att de hade velat ha mer utbildning och kunskap kring hur man skall hantera sådana känsliga ämnen för att kunna hjälpa patienten på bästa

möjliga sätt (Bornhoeft, 2018). Swift (2013) skriver att det krävs mer utbildning för att säkerställa att framtida vårdpersonal är kapabla hantera patienter med fetma i framtiden.

Ett antal sjuksköterskor uppgav att de hade som mål att följa den etiska koden för sitt yrke genom att möta alla patienter rättvist, oavsett deras individuella egenskaper. De citerade principerna om icke-diskriminering och omvårdnadsetik för att stödja deras argument om att alla patienter förtjänar lika vård (Tanneberger & Ciupitu-Plath, 2018). Sjuksköterskor noterade också att negativa attityder kunde dyka upp under överlämningar av skift, men de ansträngde sig för att undvika sådana kommentarer för att upprätthålla en känsla av opartiskhet och professionalism (Tanneberger & Ciupitu-Plath, 2018).

Ökad arbetsbörda

Flera studier har visat att vård av överviktiga patienter kan vara fysiskt och psykiskt krävande för sjuksköterskor, vilket kan leda till ökad arbetsbelastning och en mer negativ inställning till dessa patienter (Han m.fl., 2015; Sikorski m.fl., 2013). Sjuksköterskor rapporterade att de fysiska hinder som uppstod vid vårdgivande var t.ex. att klä patienter med sjukhuskläder, att väga patienterna på en våg på grund av att vågen inte var anpassad för patienter med högre BMI (Lumley m.fl. 2015), lyftanordningar som klarar av extra stor vikt (Tanneberger och Ciupitu-Plath 2018), viss utrustning passade inte och det blev svårt att upprätthålla en god hygien (Lumley m.fl., 2015). Flertalet sjuksköterskor uttryckte då frustration över bristen på resurser skraddarsydda för överviktiga patienters behov (Brown m.fl., 2007). Andra faktorer som negativt påverkade sjuksköterskors attityder var frustration över kollegor som vägrade ta hand om överviktiga patienter på grund av den högre arbetsbelastningen, vilket skapade en känsla av orättvisa, osäkerhet och stress (Han m.fl., 2015). Dock tyckte en handfull sjuksköterskor att vården för patienter med fetma hade förbättrats i vissa fall. Genom att fler patienter med övervikt och fetma blev inskrivna på en avdelning blev personalen van vid att vårda denna patientgrupp och på så sätt har omvårdnaden förbättrats (Lumley m.fl., 2015).

Vid vård av överviktiga patienter upplevde sjuksköterskor motstridiga känslor, såsom sympati och oro för patientens sårbarhet (Brown m.fl., 2007; Robstad m.fl., 2019; Poon & Tarrant, 2009), såväl som känslor av maktlöshet, isolering, förbittring, ilska, avsky och självkritik (Han m.fl., 2015; Poon & Tarrant, 2009; Sikorski m.fl., 2013). De kunde känna obehag kring överviktiga patienter, ilska över den extra arbetsbelastningen och känslor av hjälplöshet, isolering, alienation och stress (Han m.fl., 2015; Sikorski m.fl., 2013). Som ett resultat kände sig vissa sjuksköterskor tveksamma till att ta hand om överviktiga patienter, vilket ökade deras arbetsbörda och det ledde till känslor av avsky (Han m.fl., 2015). Men endast en liten del av sjuksköterskorna tyckte att arbetet med överviktiga patienter var motbjudande (Poon & Tarrant, 2009; Brown m.fl., 2007), medan de flesta förblev neutrala till vården av överviktiga patienter (Poon & Tarrant, 2009).

Sjuksköterskors uppfattningar om patienter med övervikt och fetma

Det framkom i tolv av studierna att sjuksköterskor hade negativa attityder till patienter med övervikt och fetma. Majoriteten av artiklarna visade även att sjuksköterskestudenter i de flesta fall hade negativa attityder gentemot denna patientgrupp (Brown m.fl., 2007; Brown & Thompson, 2007; Han m.fl., 2015; Nickel m.fl., 2019; Poon & Tarrant, 2009; Robstad m.fl., 2019; Sikorski m.fl., 2013; Swift m.fl., 2013; Tanneberger & Ciupitu-Plath, 2018; Wang m.fl., 2016; Ward-Smith & Peterson, 2016; Yilmaz & Yabancı Ayhan, 2019).

Bristande viljestyrka

I flera studier har det visat sig att sjuksköterskor har fördomar mot patienter med övervikt och fetma och att bristande viljestyrka hos patienter är en förekommande fördom. I Ward-Smith och Peterson (2016) framkom det att sjuksköterskorna ansåg att bristande viljestyrka var både en direkt orsak till fetma och en bidragande faktor till andra fördomar. Ward-Smith och Peterson (2016) belyser att när sjuksköterskor hade fördomar om patientens viljestyrka påverkade det tilltron till patientens egen förmåga negativt. Dessutom visade det sig att manliga sjuksköterskor hade mer negativa attityder till patienter med övervikt och fetma än deras kvinnliga kollegor, och ansåg i högre grad att personer med övervikt och fetma saknade viljestyrka (Poon & Tarrant 2009; Ward-Smith & Peterson 2015). Yilmaz och Ayhan (2019) har också undersökt liknande fenomen och fann att både sjuksköterskor och sjuksköterskestudenter ansåg att fetma var självförvällat och delvis kopplat till bristande viljestyrka. I studien Poon och Tarrant (2009) var dock majoriteten av sjuksköterskorna neutrala när det gällde att döma personliga egenskaper såsom uthållighet, styrka, själviskhet och självsäkerhet hos patienter med övervikt och fetma. Enligt Brown m.fl. (2007) höll majoriteten av sjuksköterskorna inte med om att personer med övervikt och fetma är lata. Mätinstrumentet Fat Phobia Scale (FPS) användes i studien Sikorski m.fl. (2013), för att bedöma sjuksköterskans attityder och upplevelser av bristande viljestyrka hos personer med övervikt och fetma. Höga poäng i FPS indikerade höga nivåer av negativa attityder och en uppfattning av bristande viljestyrka hos patienter med övervikt och fetma. I studien Swift m.fl. (2012) användes mätinstrumentet Beliefs About Obese Persons (BAOP). Instrumentet innehöll påståenden relaterade till patienters viljestyrka och självkontroll. Lägre poäng i BAOP påvisade att deltagarna ansåg att övervikt och fetma var självförvällat och att patienten hade bristande viljestyrka. I både studierna Sikorski m.fl. (2013) och Swift m.fl. (2012) fanns det tydliga indikationer på en koppling mellan viktrelaterade fördomar och uppfattningar om bristande viljestyrka hos personer med övervikt och fetma.

Överdrivet matintag

En fördom som förekommer bland både sjuksköterskor och sjuksköterskestudenter är att personer som lider av övervikt och fetma har en passion för mat och att de har svårt att kontrollera sitt matintag. Enligt studien av Ward-Smith och Peterson (2016) ansåg sjuksköterskorna att patienter med övervikt och fetma är beroende av mat och använder mat som en kompensation för brist på kärlek och uppmärksamhet. I en annan studie utförd av Poon och Tarrant (2009), ansåg dock över hälften av de deltagande sjuksköterskorna att patienter med övervikt och fetma borde gå på diet under sjukhusvistelser. Mätinstrumentet FPS användes i studierna Sikorski m.fl. (2013) och Yilmaz och Ayhan (2019), där höga poäng indikerar på negativa attityder till övervikt och fetma vid överdrivet matintag. Båda studierna visade mer än fyra poäng på en fempoängsskala. Swift m.fl. (2012) använde samma

mätinstrument på sjuksköterskestudenter som deltog i studien och resultatet visade en poäng på 3,8 av 5 poäng. Yilmaz och Ayhan (2019) visade även i sitt andra mätinstrument BAOP, att sjuksköterskorna (95%) ansåg att personer med övervikt och fetma äter mer än de som är normalviktiga, medan närmare 98% uppfattade att personer med övervikt och fetma har dåliga matvanor. Han m.fl. (2015) belyser att sjuksköterskor ansåg att patienternas övervikt och fetma berodde på att de åt för mycket.

Oattraktiva

Enligt flera studier betraktades patienter med övervikt och fetma som oattraktiva och ovårdade. De deltagande sjuksköterskorna i studien Ward-Smith och Peterson (2016), uttryckte att patienter med fetma och övervikt inte var lika lämpliga att gifta sig med och hade en otränad kroppsform som inte var tilltalande, vilket även Sikorski m.fl. (2013) och Yilmaz och Ayhan (2019) lyfter i sina studier. Dessutom ansåg sjuksköterskorna att dessa patienter inte vara lika bra som normalviktiga och var inte heller lika smarta eller framgångsrika samt att de oftast hade familjeproblem (Robstad m.fl., 2019; Ward-Smith & Peterson 2016). I studierna Poon och Tarrant (2009) och Tanneberger och Ciupitu-Plath (2018) var sjuksköterskorna överens om att uttrycket oattraktiv var passande för att beskriva patienter med övervikt och fetma. Resultaten från dessa studier visar att utseendet och kroppsformen hos patienter med övervikt och fetma diskuterades ur olika aspekter och att det finns en negativ inställning till dessa patienter.

Diskussion

Metoddiskussion

När det gäller att beskriva det aktuella kunskapsläget inom ett visst område är en litteraturöversikt en tillförlitlig och effektiv metod. Det är särskilt lämpligt för en kandidatuppsats. Det är dock värt att notera att detta tillvägagångssätt inte är lika grundligt som en systematisk litteraturgenomgång, som är bättre lämpad för större forskningsinsatser. Med det sagt, att genomföra en systematisk litteraturgenomgång vore opraktiskt för en kandidatuppsats på grund av dess krav på tid och resurser (Friberg, 2022a). En uppsats med kvalitativ- eller kvantitativ metod hade också kunnat svara på syftet dock hade det försvårat den överskådliga kartläggningen av ämnet i fråga.

För att skapa ett precist syfte och underlätta sökningen efter artiklar användes modellen; PEO. Enligt Östlundh (2022) används denna modell ofta vid formulering av syfte för litteraturöversikter. Nackdelen med modellen PEO är att det inte går att avgränsa och forska på syftet på en specifik plats. Användning av en annan modell som t.ex. Population/Problem Intervention Control/Comparison Outcome (PICO) eller Setting Population Intervention Comparison Evaluation (SPICE) hade avgränsat forskandet till en specifik plats och även inkluderat en intervention eller jämförelse (SBU, 2020). Dessa modeller hade varit att föredra för att svara på mer specifika frågeställningar.

PubMed och PsycINFO är lämpliga databaser som är särskilt användbara för medicinsk och omvårdnadsrelaterad forskning. Målet var att hitta relevant material om ämnenas fetma och attityder från sjuksköterskors perspektiv. För att säkerställa en välinformerad urvalsprocess definierades inklusions- och exklusionskriterier innan sökningen påbörjades. Söktermerna valdes noggrant ut för att säkerställa att de var lämpliga och relevanta för det avsedda syftet, och det resulterade i att storleken av sökresultaten var hanterbara. Detta tillvägagångssätt bidrog till att förbättra litteraturöversiktens trovärdighet.

Förutom att söka efter litteratur i databaserna Pubmed och PsycINFO, gjordes ytterligare en sökning i omvårdnadsdatabasen CINAHL (se bilaga 3). Tyvärr gav denna sökning inte några fler artiklar relaterade till studiens syfte, och de artiklar som hittades var dubletter av de som redan hämtats från de andra databaserna. Som en följd av detta togs beslutet att utesluta CINAHL från studien. Men det faktum att flera databaser genomsöktes och dubletterna identifierades validerar studiens känslighet och trovärdighet, vilket påpekas av Henricsson (2017).

Östlundh (2022) föreslår att användning av ämnesrubriker skraddarsydda för databasen kan förbättra söknoggrannheten vilket ledde till användningen av ämnesordlista och tesaurus. Dock uppstod det utmaningar med MeSH-termer när det söktes efter artiklar om sjuksköterskors attityder. Det beslutades att termen "sköterska-patientrelationer" inte var lämplig för arbetets specifika mål. Sökordet "sjuksköterskors attityder" i både Pubmed och PsycINFO gjorde att sökningen påverkades negativt då flertalet relevanta artiklar föll bort. När författarna sökte med andra sökord som "sjuksköterskors roll" och "stereotypa" hittades inga relevanta artiklar. Slutligen bestämdes det att inte använda sökordet "sjuksköterskors attityder" vilket kan ses både som en fördel och nackdel.

Booleska operatorer, som "AND", "OR" och "NOT", har både fördelar och nackdelar. Fördelen med booleska operatorer är att de hjälper till att balansera sökningens sensitivitet och specificitet (Östlundh, 2022). De är ett kraftfullt verktyg för att hämta relevant information genom att kombinera flera söktermer, konstruera exakta sökfrågor och filtrera bort irrelevanta resultat. Booleska operatorer kan vara svåra att använda effektivt då det krävs en grundlig förståelse av söktermerna och hur de relaterar till varandra för att skapa en träffsäker söksträng (Östlundh, 2022). Dessutom kan booleska operatorer förbise relevant information som inte matchar söktermerna exakt, därav beslutades det att inte använda "NOT". Trunkering användes med fördel för att öka antalet sökträffar (Karlsson, 2017).

För att öka uppsatsens reliabilitet är det av stor vikt att inkludera relevant och aktuell information som stöd för resultat. Även om användning av artiklar från de senaste 10 åren kan ge värdefulla insikter, kan artiklar från de senaste 20 åren erbjuda ett mer omfattande och bredare perspektiv. Att inkludera artiklar från denna tidsram möjliggör en mer omfattande analys av aktuella frågor och hur de har utvecklats över tiden. Inkludering av artiklar från de senaste 20 åren visar att denna uppsats är grundlig och har en djup förståelse för ämnet genom att man undersökt historien och utvecklingen av den fråga som diskuteras. Även om det är viktigt att inkludera aktuell och relevant forskning, är det också viktigt att inte förbise relevant forskning från det förflutna. Därför ses inkludering av artiklar från senaste 20 åren som en positiv aspekt och det påverkar uppsatsens kvalitet positivt.

Det första steget vid genomförandet av en systematisk översyn var att definiera forskningsfrågan eller syftet. Detta hjälpte till att identifiera relevanta sökord och söktermer att använda i sökningen. När sökningen var gjord utvärderades titlarna på de artiklar som

framkom och de som inte var relevanta för syftet blev uteslutna. Detta steg är viktigt eftersom det gjorde att mer tid kunde fokuseras på de relevanta artiklarna. Efter att titlarna sorterades, granskades sammanfattningarna av de kvarvarande artiklarna för att avgöra om studien var relevant för syftet. De artiklar som var relaterade till fetma och diabetes, alkohol eller barn med fetma blev uteslutna. Om studien bedömdes som relevant baserat på sammanfattningen, lästes hela artikeln för att avgöra om den skulle inkluderas i översynen. Denna process säkerställer att forskningen är baserad på den mest aktuella och relevanta informationen som finns tillgänglig, vilket leder till mer precisa och meningsfulla slutsatser.

I denna litteraturstudie inkluderades mestadels kvantitativa studier, vilket anses vara fördelaktigt då sjuksköterskor kan känna sig obekväma med att uttrycka deras åsikter framför andra. Dock kan kvalitativa studier ge mer detaljerade insikter och inkludera icke-verbala ledtrådar, sådant som enkäter inte har mycket utrymme för (Henricson & Billhult, 2017). Henricson (2017) rekommenderade att använda samma forskningsdesign i alla artiklar för att öka validiteten. Bland de studier som analyserades var elva kvantitativa, varav nio hade tvärsnittsdesign med någon form av mätinstrument, medan tre var kvalitativa med semi-strukturerade intervjuer. Tvärsnittsstudier ger en ögonblicksbild av attityder vid en specifik tidpunkt, och flera faktorer kan påverka sjuksköterskornas svar. Över tid visade resultaten mönster som tyder på att attityderna inte bara var ögonblicksbilder utan reflekterade genuina övertygelser, vilket potentiellt ökar tillförlitligheten till resultaten i denna studie.

En upptäckt bör vara tillämplig på alla sjuksköterskor, i alla situationer och vid alla tidpunkter för att den skall kunna klassas som generaliserbar (Priebe & Landström, 2017). Forskning som genomförts i olika delar av världen med liknande resultat avseende sjuksköterskors attityder gentemot överviktiga patienter tyder på att resultaten kan generaliseras och vara relevanta för olika situationer (Priebe & Landström, 2017). Det faktum att ingen av studierna genomfördes i Sverige innebär dock en begränsning för resultatens tillämplighet. Det är fortfarande oklart om resultaten skulle vara helt generaliserbara eller om svenska studier skulle kunna bidra med ytterligare eller andra kategorier.

Artiklarna fördelades mellan författarna för bedömning. Friberg (2022b) påpekar att om författarna inte bedömde samma artiklar kunde tillförlitligheten försämrats. Trots detta analyserades resultaten gemensamt efter en individuell granskning. Om någon av författarna hade tveksamheter kring någon del av granskningen, gick de igenom artiklarna gemensamt för att stärka tillförlitligheten.

Varje artikel bedömdes som låg, medel eller hög kvalitet (se bilaga 2). Bedömningarna varierade beroende på olika granskningskomponenter som metodbeskrivning, urval, genomförande av studien, etiska överväganden och om resultaten stämde överens med artikelns syfte. Av de valda artiklarna bedömdes elva som hög kvalitet och tre som medelkvalitet. Ingen av artiklarna bedömdes som låg kvalitet. Slutligen inkluderades alla artiklar i studien om de uppfyllde inklusionskriterierna och om de kunde svara på syftet.

Etiska överväganden

I denna artikel bearbetas tidigare publicerat material och resultaten kan inte hänföras till enskilda deltagare. Därför bedöms risken för skador relaterade till denna studie som minimal. Som tidigare nämnt hade majoriteten av artiklarna fått etiskt godkännande. De artiklar som inte hade ansökt om etiskt godkännande hade följt Helsingforsdeklarationens olika punkter för att försäkra sig om att de inte bryter mot etiska principer. Kjellström (2017) föreslår att

forskning bör vara värdefull och användbar för individer, samhälle och profession för att vara etisk. World Medical Association (2022) skriver i Helsingforsdeklarationen att forskningen måste ta hänsyn till etiska principer, lagar och standarder när människor är involverade. Det gör att deltagarna behandlas med respekt och att man bevarar deras värdighet och integritet. Det i sin tur leder till att artiklarna och denna uppsats undviker etiska komplikationer.

Resultatdiskussion

I resultatet av litteraturstudien framkom det att sjuksköterskors attityder till patienter med övervikt och fetma inom vården var både negativa och neutrala. Det förekom olika uppfattningar som klassificerades som bristande viljestyrka, överdrivet matintag och oattraktiva. Dessa uppfattningar påverkar sjuksköterskors bemötande och omvårdnad, vilket kan leda till negativa konsekvenser för patienter med övervikt och fetma. Faktorer som påverkade sjuksköterskornas attityder inkluderade deras egna BMI och ålder, kunskap, utbildning, arbetserfarenhet och en ökad arbetsbörda. Forskning har även påvisat att dessa typer av attityder kan observeras, inte bara bland sjuksköterskor, utan även hos andra professioner inom vården, såsom läkare, dietister och fysioterapeuter (Brown, 2006; Sikorski m.fl., 2013).

Andra studier visade också på att sjuksköterskor hade negativa attityder, vilket redovisades i resultatet. Rubino m.fl. (2020) belyser att negativa attityder mot personer som lider av övervikt och fetma är ett utbrett problem som är närvarande i många samhällsområden. Fördomar kan finnas inom arbetsplats, skola, familjer, och även inom sjukvården. De framhåller också att media, i synnerhet, spelar en avgörande roll i att påverka hur samhället betraktar personer med övervikt och fetma. Även om WHO (2021) klassificerar fetma som en folkhälsosjukdom, förstärker media de negativa attityderna till personer med övervikt och fetma och framställer det som självförvållat (Rubino m.fl., 2020). Flera studier har också visat att om man tror att orsaken till fetma beror på individens eget ansvar, tenderar man att ha en negativ attityd gentemot personer som lider av sjukdomen (Poon & Tarrant 2009; Robstad m.fl., 2019; Sikorski m.fl., 2013; Tanneberger & Ciupitu-Plath 2018; Ward-Smith & Peterson 2015; Yilmaz & Ayhan 2019). Sjuksköterskans attityder mot övervikt och fetma kan ha en betydande inverkan på kvaliteten på den omvårdnad som ges till patienten. Negativa attityder kan leda till stigmatisering och diskriminering medan positiva attityder kan bidra till framsteg i patientens läkande och uppbyggnaden av förtroende.

För att sjuksköterskor ska kunna förstå patientens känslor och tankar utan att lägga in sina egna värderingar är empati en nyckelfaktor. Enligt Travelbee kan den empatiska förmågan både begränsas men också stärkas beroende på sjuksköterskors tidigare erfarenheter (Kirkevold, 2000). Det framgick tydligt att sjuksköterskor som hade högre BMI, var äldre eller hade mer arbetserfarenhet visade en mer neutral attityd. Att ha en vilja att förstå patienten är också avgörande för att kunna uppnå djupare sympati för denne. Detta styrks av Wang m.fl. (2016) som beskriver att sjuksköterskorna hade en mer neutral attityd och ansåg inte att kvaliteten på omvårdnaden påverkades när de uttryckte mer empati till patienterna med övervikt och fetma, jämfört med andra patienter.

Sjuksköterskors negativa attityder är inte förenliga med etik eller personcentrerad vård. Personcentrerad vård kräver att sjuksköterskan har förståelse och respekt för patienten, vilket blir svårare om negativa attityder förekommer (Svensk sjuksköterskeförening, 2021). Det är sjuksköterskans skyldighet att upprätthålla ett etiskt och moraliskt förhållningssätt och agera

kompetent och hederligt gentemot patienterna, oavsett deras personliga åsikter (Svensk sjuksköterskeförening, 2021). Resultatet visar att negativa attityder har ett starkt samband med okunskap kring bemötandet av patienter (Bornhoeft, 2018), men detta får inte hindra sjuksköterskor från att erbjuda en god omvårdnad. Det är också viktigt att vara medveten om hur ens handlingar påverkar omvårdnaden, för att negativa attityder inte ska ha en negativ påverkan på vårdkvaliteten.

Slutsats

Enligt artiklarna som har granskats spelar en patients vikt roll, och sjuksköterskor har ofta negativa attityder till överviktiga patienter i vården. Den vanligaste attityden bland sjuksköterskor till överviktiga patienter är att de saknar viljestyrka och har ett överdrivet matintag. Studier fann också att olika faktorer påverkar sjuksköterskors attityder till överviktiga patienter. Till exempel tenderar sjuksköterskor att ha en mindre negativ attityd om de själva har ett högre BMI. Dessutom kan en ökad arbetsbelastning och brist på kunskap kring bemötande påverka sjuksköterskors attityder till denna patientgrupp. De attityder som lyfts fram i studien tyder på en bristande förståelse för orsakerna till fetma. Negativa attityder bland sjuksköterskor till överviktiga patienter kommer inte att försvinna av sig själva, utan kräver istället aktiva åtgärder för att komma till rätta med dem.

Kliniska implikationer

För att säkerställa jämlik vård och respektfull omvårdnad enligt de mänskliga rättigheterna, är det viktigt att sjuksköterskor möter patienter med övervikt och fetma utan negativa attityder. Sjuksköterskor behöver öka kunskap och medvetenhet för att förstå hur olika faktorer påverkar sjukdomen. Empati, förståelse och en positiv attityd är avgörande faktorer för att ge en god omvårdnad. Därför bör ett kunskapslyft inom vården vara relevant, särskilt när det gäller bemötandet av patienter med övervikt och fetma. Dessa kunskaper kan införskaffas genom utbildning på arbetsplatser och genom att reflektera över egna attityder och uppfattningar.

Förslag till fortsatt forskning

Det krävs mer forskning kring sjuksköterskors och sjuksköterskestudenters syn på personer med övervikt och fetma, för att förstå deras uppfattningar och för att skapa en bättre vård. Det är också viktigt att undersöka varför sjuksköterskor har en negativ inställning och hur arbetsmiljön kan påverka synen på personer med övervikt och fetma. Ett nästa steg kan vara att genomföra en studie med koppling till personcentrerad vård. Vidare hade det även varit intressant att kartlägga hur svenska studier och sjuksköterskor i Sverige hanterar och bemöter patienter med övervikt och fetma, då det finns en brist på studier i Sverige som undersöker sjuksköterskors attityder till patienter med övervikt och fetma. Slutligen hade det varit intressant att undersöka om sjuksköterskestudenters attityder ändras efter det att de blivit legitimerade sjuksköterskor.

Referenslista

- Bornhoeft, K. (2018). Perceptions, Attitudes, and Behaviors of Primary Care Providers Toward Obesity Management: A Qualitative Study. *J Community Health Nurs*, 35(3), 85-101. <https://doi.org/10.1080/07370016.2018.1475792>
- Brown, I. (2006). Nurses' attitudes towards adult patients who are obese: literature review. *Journal of advanced nursing*, 53(2), 221–232. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2006.03718.x>
- Brown, I., Stride, C., Psarou, A., Brewins, L. & Thompson, J. (2007). Management of obesity in primary care: nurses' practices, beliefs and attitudes. *Journal of Advanced Nursing*, 59(4), 329–341. <https://doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1111/j.1365-2648.2007.04297.x>
- Brown, I., & Thompson, J. (2007). Primary care nurses' attitudes, beliefs and own body size in relation to obesity management. *Journal of Advanced Nursing*, 60(5), 536–543. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04450.x>
- Egidius, H. (2005). *Psykologilexikon*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Friberg, F. (2022a). Att göra en litteraturoversikt av kvantitativ och kvalitativ forskning. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats: Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (s. 185–200). Lund: Studentlitteratur.
- Friberg, F. (2022b). Bilaga III Granskningsfrågor för kvalitativa respektive kvantitativa studier. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats: Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (s.240-241). Studentlitteratur AB.
- Folkhälsomyndigheten. (2023a). *Negativ utveckling i över 40 år av övervikt och fetma*. Hämtad 2023-04-25 från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/fysisk-aktivitet-och-matvanor/overvikt-och-fetma/negativ-utveckling-i-over-40-ar-av-overvikt-och-fetma/>
- Folkhälsomyndigheten. (2023b). *Övervikt och fetma*. Hämtad 2023-04-25 från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/fysisk-aktivitet-och-matvanor/overvikt-och-fetma/>
- Han, S. S., Han, J. W., & Lee, J. M. (2015). Development of an instrument for assessment of Korean nurses' attitudes toward obese patients. *Japan journal of nursing science: JJNS*, 12(3), 249–257. <https://doi.org/10.1111/jjns.12064>
- Haslam, D. (2007). Obesity: a medical history. *Obesity reviews*, 8(1), 31-36. <https://doi.org/10.1111/j.1467-789X.2007.00314.x>
- Henricson, M. (2017). Diskussion. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod - Från idé till examination inom omvårdnad* (s. 411-420). Lund: Studentlitteratur.
- Henricson, M., & Billhult, A. (2017). Kvalitativ metod. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod - Från idé till examination inom omvårdnad* (s. 111-120). Lund: Studentlitteratur.
- Kristoffersen, N., & Nortvedt, P. (2005). Relationer mellan sköterska och patient. I N. Kristoffersen., F. Nortvedt., E-A. Skaug (Red.), *Grundläggande omvårdnad* (s. 137-183) Stockholm: Liber AB.

- Karlsson, E K. (2017) Informationssökning. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod - Från idé till examination inom omvårdnad* (s. 81-97). Lund: Studentlitteratur.
- Kirkevold, M., & Larsson-Wentz, K. (2000). *Omvårdnadsteorier: Analys och utvärdering* (2 uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Kjellström, S. (2017). Forskningsetik. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod - Från idé till examination inom omvårdnad* (s. 57-80). Lund: Studentlitteratur.
- Kuehn Krylborn, L., Holm Ivarsson, B., & Trygg Lycke, S. (Red.). (2013). *Motiverande samtal och behandling vid övervikt och fetma : Vuxna, ungdomar och barn* (1. uppl.). Gothia Fortbildning
- Livsmedelsverket. (2023). *Övervikt och fetma*. Hämtad 2023-04-27 från <https://www.livsmedelsverket.se/matvanor-halsa--miljo/sjukdomar-allergier-och-halsa/overvikt-och-fetma>
- Lumley, E., Homer, C. V., Palferyman, S., Shackley, P., & Tod, A. M (2015). A qualitative study to explore the attitude of clinical staff to challenges of caring for obese patients. *Journal of clinical nursing*, 24(23–24), 3594–3604. <https://doi.org/10.1111/jocn.13016>
- Nationalencyklopedin. (2020). *Stigmatisering*. Hämtad 2023-03-08 från <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/stigmatisering>
- Nickel, F., Tapking, C., Benner, L., Schüler, S., Ottawa, G. B., Krug, K., Müller-Stich, B.P., & Fischer, L. (2019). Video Teaching Leads to Improved Attitudes Towards Obesity- a Randomized Study with 949 Participants. *Obes Surg*, 29(7), 2078-2086. <https://doi.org/10.1007/s11695-019-03804-9>
- Priebe, G & Landström, C. (2017). Den vetenskapliga kunskapens möjligheter och begränsningar- grundläggande vetenskapsteori. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod - Från idé till examination inom omvårdnad* (s. 25-42). Studentlitteratur
- Poon, M. Y., & Tarrant, M. (2009). Obesity: attitudes of undergraduate student nurses and registered nurses. *Journal of clinical nursing*, 18(16), 2355–2365. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2702.2008.02709.x>
- Rask-Andersen, M., Karlsson, T., Ek, W.E., Johansson, Å. (2019). Genome-wide association study of body fat distribution identifies adiposity loci and sex-specific genetic affects. *Nature communications*, 10(339). <https://doi.org/10.1038/s41467-018-08000-4>
- Robstad, N., Westergren, T., Siebler, F., Söderhamn, U., & Fegran, L. (2019). Intensive care nurses' implicit and explicit attitudes and their behavioural intentions towards obese intensive care patients. *Journal of advanced nursing*, 75(12), 3631–3642. <https://doi.org/10.1111/jan.14205>
- Rosén, A-S. (u.å). Attityd. I Nationalencyklopedin. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/attityd> (hämtad 2023-03-23)
- Rubino, F., Puhl, R. M., Cummings, D. E., Eckel, R. H., Ryan, D. H., Mechanick, J. I., Nadglowski, J., Ramos Salas, X., Schauer, P. R., Twenefour, D., Apovian, C. M., Aronne, L. J., Batterham, R. L., Berthoud, H. R., Boza, C., Busetto, L., Dicker, D., De Groot, M., Eisenberg, D., Flint, S. W., ... Dixon, J. B. (2020). Joint international consensus statement for ending stigma of obesity. *Nature medicine*, 26(4), 485–497. <https://doi.org/10.1038/s41591-020-0803-x>

SFS 2014:821. *Patientlag*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientlag-2014821_sfs-2014-821

SFS 2017:30. *Hälso- och sjukvårdslag*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/halso--och-sjukvardslag_sfs-2017-30

SFS 2010:659. *Patientsäkerhetslag*.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientsakerhetslag-2010659_sfs-2010-659#K6

Sikorski, C., Luppia, M., Glaesmer, H., Brähler, E., König, H. H., & Riedel-Heller, S. G. (2013). Attitudes of health care professionals towards female obese patients. *Obesity facts*, 6(6), 512–522. <https://doi.org/10.1159/000356692>

Statens Beredning för medicinsk utvärdering. (2017). *SBU:s handbok*. Hämtad 2023-03-07 från <https://www.sbu.se/contentassets/d12fd955318f4feab3709d7ebcc9a72b/sbushandbok.pdf>

Statens beredning för medicin och utveckling. (2020). *SBU:s metodbok*. Hämtad 2023-03-30 från <https://www.sbu.se/metodbok?pub=48286>

Svensk sjuksköterskeförening. (2021). *ICN's etiska kod för sjuksköterskor*. Hämtad 2023-03-02 från <https://swenurse.se/download/18.7104a0bd1817fce0092f0132/1656659417909/A4%20ICN%20Etiska%20kod%20enkelsidor.pdf>

Swift, J. A., Hanlon, S., El-Redy, L., Puhl, R. M., & Glazebrook, C. (2013). Weight bias among UK trainee dietitians, doctors, nurses and nutritionists. *Journal of human nutrition and dietetics: the official journal of the British Dietetic Association*, 26(4), 395–402. <https://doi.org/10.1111/jhn.12019>

Tanneberger, A., & Ciupitu-Plath, C. (2018). Nurses' Weight Bias in Caring for Obese Patients: Do Weight Controllability Beliefs Influence the Provision of Care to Obese Patients? *Clinical Nursing Research*, 27(4), 414–432. <https://doi.org/10.1177/1054773816687443>

Traumautbildning. (u.å.). *Attityder*. Hämtad 2023-04-25 från <http://traumateamutbildning.se/crm/teori/attityder-2/>

Wang, Y., Ding, Y., Song, D., Zhu, D., & Wang, J. (2016). Attitudes Toward Obese Persons and Weight Locus of Control in Chinese Nurses: A Cross-sectional Survey. *Nursing research*, 65(2), 126–132. <https://doi.org/10.1097/NNR.000000000000145>

Ward-Smith, P., & Peterson, J. A. (2016). Development of an instrument to assess nurse practitioner attitudes and beliefs about obesity. *Journal of the American Association of Nurse Practitioners*, 28(3), 125–129. <https://doi.org/10.1002/2327-6924.12281>

Westergren, A. (2019). *Mat och ätande*. A.K Edberg, & H, Wijk (Red.) *Omvårdnadens Grunder- Hälsa och Ohälsa* (s.293-320). Studentlitteratur AB.

World health organization. (2021). *Obesity and overweight*. Hämtad 2023-03-04 från <https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/obesity-and-overweight>

World Medical Association. (2022). *WMA DECLARATION OF HELSINKI – ETHICAL PRINCIPLES FOR MEDICAL RESEARCH INVOLVING HUMAN SUBJECTS*. Hämtad 2023-03-30 från <https://www.wma.net/policies-post/wma-declaration-of-helsinki-ethical-principles-for-medical-research-involving-human-subjects/>

Yilmaz, H Ö., & Yabanci Ayhan, N. (2019). Is there prejudice against obese persons among health professionals? A sample of student nurses and registered nurses. *Perspectives in psychiatric care*, 55(2), 262-268. <https://doi.org/10.1111/ppc.12359>

Östlundh, L. (2022). Informationssökning. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats: Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (s. 79-110). Lund: Studentlitteratur.

Bilaga 1

Söksträng PubMed: (((obesity) AND (nurses)) AND (attitude of health personnel) AND (2003:2023[mdat])) OR (((("nurse s"[All Fields] OR "nurses"[MeSH Terms] OR "nurses"[All Fields] OR "nurse"[All Fields] OR "nurses s"[All Fields]) AND ("nursing"[MeSH Terms] OR "nursing"[All Fields] OR "nursings"[All Fields] OR "nursing"[MeSH Subheading] OR "nursing s"[All Fields]) AND ("health personnel"[MeSH Terms] OR ("health"[All Fields] AND "personnel"[All Fields]) OR "health personnel"[All Fields]) AND ("overweight"[MeSH Terms] OR "overweight"[All Fields] OR "overweighted"[All Fields] OR "overweightness"[All Fields] OR "overweights"[All Fields]) AND ("obeses"[All Fields] OR "obesity"[MeSH Terms] OR "obesity"[All Fields] OR "obese"[All Fields] OR "obesities"[All Fields] OR "obesity s"[All Fields]) AND ("attitude"[MeSH Terms] OR "attitude"[All Fields] OR "attitudes"[All Fields] OR "attitude s"[All Fields])) AND (2003:2023[mdat]))

Söktabell 1

Datum	Databas	Begränsningar (Limits)	Antal träffar	Granskade artiklar på titel och abstractnivå	Valda artiklar
2023-03-08	PubMed	Publikations år: 2003–2023	648	29(hela artikeln) + 63(abstract)	8(6)

(dubletter redovisas inom parentes)

Söksträng PsycINFO: ((noft("Health Personnel")) OR (noft("Nurses"))) AND (((noft("Obesity (Attitudes Toward)")) OR (noft("Attitudes")))) AND (((noft("Obesity (Attitudes Toward)")) OR (noft("Obesity"))))

Söktabell 2

Datum	Databas	Begränsningar (Limits)	Antal träffar	Granskade artiklar på titel och abstractnivå	Valda artiklar
2023-03-08	PsycINFO	Peer-reviewed Publikations år: 2003–2023	405	17(hela artikeln) + 59(abstract)	6(6)

(dubletter redovisas inom parentes)

Bilaga 2 Artikelöversiktstabell

Nr:	Författare År Land	Titel	Syfte	Metod	Urval	Resultat	Kvalitet
1	Bornhoeft, K. 2018 USA	Perceptions, Attitudes, and Behaviors of Primary Care Providers Toward Obesity Management: A Qualitative Study.	Att utforska uppfattningar, attityder och beteenden mot fetmahantering av vårdgivare i primärvården	Kvalitativ deskriptiv design med semi-strukturerade intervjuer	Primärvårdspersonal ställde upp frivilligt, 6 sjuksköterskor och 6 läkare valdes utifrån erfarenhet och kunskap om fetma.	Vanliga hinder för överviktshandling identifierades och tre huvudteman dök upp; leverantörscentrerade hinder, upplevda organisatoriska hinder och leverantörens uppfattning om patienthinder.	HÖG
2	Brown, I., Stride, C., Psarou, A., Brewins, L. & Thompson, J. 2007 England	Management of obesity in primary care: nurses' practices, beliefs and attitudes	Att undersöka mönster av klinisk praxis, uppfattning och attityder hos primärvårdssjuksköterskor med avseende på fetma hantering.	En kvantitativ korrelationsundersöknings design användes med strukturerade frågeformulär.	All typ av primärvårdspersonal, som jobbade på de 4 angränsade primärvårdsstiftelser i norra England där fetmahantering ofta förekom.	Väldigt få personal svarade att de haft träning i övervikts hantering. Medan direkta negativa stereotyper var sällsynt, förekom negativa uppfattningar och attityder gentemot fetma och patienter med fetma.	HÖG

3	Brown, I., Thompson, J. 2007 England	Primary care nurses' attitudes, beliefs and own body size in relation to obesity management	Att utforska primärvårdssköterskors attityder, övertygelser och uppfattningar om sin egen kroppsstorlek i förhållande till att ge råd om fetma.	Kvalitativ intervjustudie.	15 individer blev intervjuade, 13 var sjuksköterskor och 2 var hälsovårdare. Alla var kvinnor och hade 2–27 års erfarenhet av primärvården.	Deltagarna var medvetna om stigmatisering gentemot fetma och försökte undvika stereotypa föreställningar om fetma vilket var komplext och ibland ambivalent. De var även medvetna om deras egen kroppsstorlek vid interaktion med patienter.	MEDEL
4	Han, S-S., Han, J-W., & Lee, J-M. 2015 Korea	Development of an instrument for assessment of Korean nurses' attitudes toward obese patients.	Att verifiera ett instruments giltighet och tillförlitlighet och att identifiera sjuksköterskors attityder till överviktiga patienter	Kvantitativ tvärsnittsstudie. Metodologisk forskning genom frågeformulär.	350 frågeformulär skickades till sjuksköterskor på fyra olika sjukhus i Seoul, med mer än 500 vårdplatser. 333 besvarades och 332 användes.	Instrumentets validitet och reliabilitet kunde verifieras. Koreanska sjuksköterskors attityder gentemot patienter med övervikt och fetma kunde ses i tre aspekter – kognitiv – affektiv - och beteendenaspekter.	HÖG
5	Lumley, E., Homer, C. V., Palfreyman, S., Shackley,	A qualitative study to explore the attitude	Att undersöka sjuksköterskors perspektiv	Kvalitativ studie med hjälp av semistrukturerade intervjuer	18 klinisk vårdpersonal rekryterades från primärvård	Vårdpersonalen rapporterade att ge vård till en överviktig patient var	MEDEL

	P., & Tod, A. M 2015 England	of clinical staff to the challenges of caring for obese patients	, om överviktiga patienter har några ytterligare vårdbehov, och vilken effekt dessa vårdkrav har är på vård.	och ramanalys.	d och från sjukhus i norra England. En fokusgrupp på 12 vårdpersonal användes för att jämföra.	mycket hårdare arbete, krävde mer ansträngning och att det ofta behövdes mer personal.	
6	Nickel, F., Tapking, C., Benner, L., Schüler, S., Ottawa, G. B., Krug, K., Müller-Stich, B. P., & Fischer, L. 2019 Tyskland	Video Teaching Leads to Improved Attitudes Towards Obesity-a Randomized Study with 949 Participants	Att jämföra attityder till fetma med andra kroniska sjukdomar och att utvärdera erkännandet av behov av professionell behandling.	Interventionssstudie med kvantitativ design	949 deltagare som var vårdpersonal, allmän befolkning och patienter med fetma svarade på egenutvecklade frågeformulär och FPS besvarades.	Belastningen av fetma anses vara låg jämfört med andra kroniska sjukdomar och underskattas även som sjukdom. Personer med fetma förknippas med negativa egenskaper och vårdpersonal har negativa fördomar om fetma.	HÖG
7	Poon, M. Y., & Tarrant, M. 2009 Kina	Obesity: attitudes of undergraduate student nurses and registered nurses	Att undersöka underskötterska studenter och legitimerade sjuksköterskors attityder till överviktiga personer och till hanteringen	En tvärsnittsstudie med kvantitativ design. T-test. Gjord med frågeformulär som sjuksköterskestudenter och legitimerade sjuksköterskor fått svara på.	Bekvämlighetsurval. 550 sjuksköterskestudenter och legitimerade sjuksköterskor från sjuksköterskeskola.	Studien visade att sjuksköterskor och sjuksköterskestudenters attityder tenderar negativt till överviktiga individer som i sin tur kan påverka kvaliteten på vård och omsorg.	HÖG

			n av överviktiga patienter.				
8	Robstad, N., Westergren, T., Siebler, F., Söderhamn, U., & Fegran, L. 2019 Norge	Intensive care nurses' implicit and explicit attitudes and their behavioural intentions towards obese intensive care patients	Att undersöka intensivvårdssjuksköterskors uttalade och uttalade attityder till patienter med fetma och om deras attityder är förknippade med deras beteendegentemot dessa patienter.	Webbaserad tvärsnittsstudie. Mätinstrument: AFA, IAT, Anti-fett attitydskalor, samt vinjettmode ll.	Bekvämlighetsurval. 159 intensivvårdssjuksköterskor från hela landet.	Det fanns både uttalade och outtalade attityder till patienter med fetma inom intensivvården. Sjuksköterskorna uttryckte att patienter med fetma inte var lika bra, hade mindre viljestyrka och var latare än normalviktiga patienter.	HÖG
9	Sikorski, C., Lupp, M., Glaesmer, H., Brähler, E., König, H. H., & Riedel-Heller, S. G. 2013 Tyskland	Attitudes of health care professionals towards female obese patients	Att få en utökad kunskap om sjukvårdspersonalens attityder mot kvinnliga patienter med fetma, eventuella olikheter mellan professionerna, samt olika faktorer påverkan på de olika	Kvantitativ tvärsnittsstudie. Mätinstrument: FPS, vinjettmode ll och sociodemografisk profil.	Bekvämlighetsurval. 682 deltagare, varav 321 sjuksköterskor från ett universitetssjukhus.	Patienter med övervikt och fetma ansågs mer krävande att vårda än normalviktiga. Fördomar som framkom var bland annat: patienter med övervikt och fetma hade ett överdrivet matintag, var lata och oattraktiva. Även genetiska och endokrinologiska faktorer diskuterades.	MEDEL

			professionernas attityder.				
10	Swift, J. A., Hanlon, S., El-Redy, L., Puhl, R. M., & Glazebrook, C. 2013 England (USA)	Weight bias among UK trainee dietitians, doctors, nurses and nutritionists	Att bedöma fördomar kring vikt bland studenter inom hälso- och sjukvården i England och undersöka de faktorer som påverkar fördomarna kring vikt.	Tvärsnittsstudie. Mätinstrument: FPS, BAOP och socio-demografisk profil.	Bekvämlighetsurval. 1130 studenter vid sjuksköterske-, läkar-, dietist- och nutritionsprogrammet deltog.	Studenterna visade på negativa attityder till personer med fetma. Ett självrapporterat högt BMI visade på lägre fettfobi.	HÖG
11	Tanneberger, A., Ciupitu-Plath, C. 2017 Tyskland	Nurses' Weight Bias in Caring for Obese Patients: Do Weight Controllability Beliefs Influence the Provision of Care to Obese Patients?	Att undersöka om sjuksköterskors övertygelser om viktkontroll påverkar deras uppfattning om hur vård ges till patienter med övervikt.	Kvantitativ explorativ tvärsnittsstudie. En undersökning med enkäter där 73 sjuksköterskor svarade.	100 sjuksköterskor. Män och kvinnor mellan åldrarna 18-67 år som arbetade minst 20 h i veckan.	Flera deltagare rapporterade att de tillämpade en differentierad behandling av överviktiga patienter på grund av ogillande, medan andra beskrev patienterna som fysiskt oattraktiva och/eller att de hade en obehaglig kroppslukt. Flera deltagare rapporterade även bristande	HÖG

						förståelse för dessa patienter.	
12	Wang, Y., Ding, Y., Song, D., Zhu, D., & Wang, J. 2016 Kina	Attitudes Toward Obese Persons and Weight Locus of Control in Chinese Nurses	Undersök a sjuksköterskors attityd till patienter med fetma och deras inställning till om obesitas är under patientens kontroll eller ej.*	Kvantitativ tvärsnittsstudie. Mätinstrument: ATOP, eWLOC och socio-demografisk profil. 385 kinesiska sjuksköterskor tillfrågades.	Bekvämlig hetsurval. 297 sjuksköterskor från 9 olika vårdavdelningar.	Sjuksköterskorna visade på en neutral attityd till patienter med fetma och ansåg att obesitas låg utanför patienternas egen kontroll.	HÖG
13	Ward-Smith, P., & Peterson, J. A. 2016 USA	Development of an instrument to assess nurse practitioners attitudes and beliefs about obesity	Syftet med denna studie var att beskriva sjuksköterskors självrapporterade attityder och övertygelser gentemot personer med fetma.	Tvärsnittsstudie. Mätinstrument: ABNPS och socio-demografisk profil.	Bekvämlig hetsurval. 358 sjuksköterskor på en sjuksköterskeskonferens deltog.	Sjuksköterskorna hade negativa attityder mot personer med fetma. De upplevde personer med obesitas som sämre än andra, inte attraktiva att umgås med, beroende av mat, ovårdade, avsaknad av viljestyrka och mindre hälsosamma.	HÖG
14	Yilmaz, H Ö., & Yabancı Ayhan, N. 2019 Turkiet	Is there prejudice against obese persons among health professionals? A sample of	Syftet var att undersöka om det finns fördomar bland sjuksköterskor och sjuksköterskestudent	Kvantitativ tvärsnittsstudie. Mätinstrument: FPS och BAOP som kompletterades med fråga om överviktiga	Bekvämlig hetsurval. 190 sjuksköterskestudenter från två universitet och 189 sjuksköterskor från	Deltagarna visade på negativa attityder mot personer med fetma. Ansåg att de var lata, oattraktiva och hade bristande	HÖG

		student nurses and registered nurses	er till personer med övervikt och fetma. Samt om deltagarens eget BMI eller om deltagaren har en familjemedlem med fetma, påverkar attityden.	familjemedlem samt vägning och mätning av deltagarna.	ett sjukhus.	viljestyrka. Sjuksköterskorna ansåg i högre utsträckning att personen själv orsakat sin obesitas, medan sjuksköterskestudenterna menade att miljöfaktorer och gener spelade roll. Deltagare med en familjemedlem med fetma, visade på en mindre negativ attityd.	
--	--	--------------------------------------	---	---	--------------	--	--

*Syftet innehåller fler delar som inte redovisas, då det inte var relevant för denna uppsats.

Förklaringar till förkortningar: ABNPS-Attitudes and Beliefs of Nurse Practitioners Survey, AFA- Anti-Fat Attitude, ATOP- Attitudes Toward Obese Persons, BAOP- Beliefs About Obese Persons, eWLOC- external Weight Locus of Control Subscale, FPS- Fat Phobia Scale, IAT- Implicit Association Test

Bilaga 3 Söktabell

Söksträng: Nurse attitudes AND obesity

Datum	Databas	Begränsningar (Limits)	Antal träffar	Granskade artiklar på titel och abstractnivå	Valda artiklar
2023-03-03	CINAHL	Peer-reviewed Publikations år: 2003–2023	119	14	0 (1)

(dubbletter redovisas inom parentes)